

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Missatges d'ampolla i secrets de ploma

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Rafik Schami,
No és cap papagai!
Traducció de Lluïsa Moreno.
Il·lustracions de Jordi Vila.
Col·lecció Històries en
Majúscules. CRUÏLLA.
Barcelona, 2004.
A partir de 6 anys.

Flavia Company,
El missatge secret.
Il·lustracions d'Elisabeth
Sabala. Col·lecció *El Vaixell de Vapor*. CRUÏLLA. Barcelona, 2004. A partir de 7 anys.

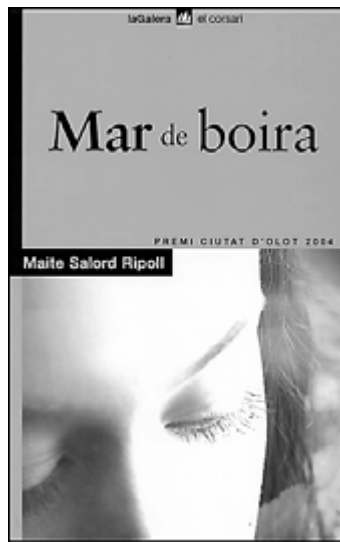
queu-lo i torneu a l'activitat que feieu abans de començar a llegir aquestes línies".

Flavia Company iniciava així el primer relat per a infants amb la creació d'una colla que, amb el temps, i amb el tercer lliurament, és com una mena de petit homenatge a la colla dels cinc d'Enyd Blyton. Les diferències, és clar, són notables. Els personatges de la Blyton van néixer amb un coeficient d'intel·ligència o de perspicàcia difícils de superar. Els petits de Flavia Company, en canvi, van entrant en la resolució dels petits misteris que se'ls presenten i que sovint se'ls transformen en petits conflictes.

Primer va ser *El llibre màgic*; després, *L'illa animal*, i ara, *El*

Anna Manso, *Leandre, el nen horrible*. Il·lustracions de Lluís Farré. Col·lecció *El Vaixell de Vapor*. CRUÏLLA. Barcelona, 2004. A partir de 9 anys.

Maite Salord, *Mar de boira*. Col·lecció *El Corsari*. LA GALERA. Barcelona, 2004. A partir de 14 anys.

Joachim Masannek, *Leon el superdribador*. Traducció de Carme Gala. Il·lustracions de Jane Birck. Col·lecció *Les Feres Futbol Club*. COLUMNA. Barcelona, 2004. A partir de 9 anys.

Recordeu aquest començament?: "Heus ací una història molt estranya: el cotxer Salim es va tornar mut. [...] Si ara volgués inventar-me una història tan increïble com aquesta, Damasc seria el lloc més adient. Perquè no hauria pogut passar enlloc més que a Damasc". Es tracta de Rafik Schami i *Els narradors de la nit* (La Magrana, 1991). Salim, el cotxer de Damasc, és un fecund narrador de contes, però un dia emmudeix i només li poden tornar la parla set històries que li expliquen set amics. El recull va ser una de les sorpreses literàries a inicis de la dècada dels 90.

Doncs bé, de Rafik Schami (Damasc, 1946), que ja havia fet alguna altra incursió en el relat per a infants, és el conte per a primers lectors *No és cap papagai!*, una oportunitat per recordar *Els narradors de la nit* però també per comprovar la insistència de l'autor en el valor del llenguatge, tot i que aquesta vegada ho faci en un terreny més planer, menys de *les mil i una nits* i posant l'èmfasi en una qüestió de plena vivesa social com la discriminació sexual.

El conte de Rafik Schami podria semblar un d'aquells contes curts sense gaires propòsits més que fomentar les primeres lectures, però Schami no es limita només a això i fa saltar la sorpresa a tall de desenllaç. El papagai del conte, incapaç de parlar -vet aquí el cotxer Salim-, descobreix que no diu ni piu perquè era una venerable papagaia i vol que la tractin tal com li correspon.

L'INICI DE LA COLLA

També l'aparició del conte breu *El missatge secret*, de Flavia Company, porta a recordar un altre començament, però aquest de primeries del 2001: "Us ho advertixo, és molt probable que si comenceu a llegir aquest llibre, la vostra vida canviï per complet. Si sou valents, endavant. Però al mínim dubte, tan-

FLAVIA COMPANY

missatge secret. Aquí, la trama agafa interès a partir que una ampolla amb un missatge a dins se'ls apareix sota la sorra. Si ens pensem, però, que es tracta d'un antic veler perdut en alta mar o de l'últim desig d'un naufrag en una illa per descobrir, anem errats, perquè el missatge és una noia que s'ha perdut al pou d'una vella torre de guaita del poble.

Flavia Company (Argentina, 1963), resident a Sant Carles de la Ràpita -ara ciutat literària amb la novel·la *La ciutat invisible*, d'Emili Rosales-, basteix els arguments de la seva colla des de supòsits senzills, i els coloreix amb aventures que requereixen agudesesa, risc i picaresca, tres condicions vàlides tant per alliberar una companya de la torre vella com per superar obstacles de la vida corrent competitiva que els espera quan es facin grans. És clar que els personatges de colla, de fet, tenen l'avantatge de no créixer mai i de mantenir-se fidels al filó creatiu dels seus autors.

El Leandre s'enamora d'una companya de classe i es fan molt amics. I plegats s'ho passen bomba fent de perruquers, investigant qui pispa el diari de la mare i fent de models.

La protagonista descobreix que el seu pare no va morir en un accident de cotxe com li havia fet creure la seva mare. S'haurà d'endinsar en les tenebres del silenci i de l'engany. Premi Ciutat d'Olot 2004.

Set amics bojós pel futbol esperen amb impaciència que arribi la primavera i comenci per fi la temporada.

Pedagogia antimilitarista

JOSEP GÁLVEZ

CÒMIC

Joel Andreas,
Adictos a la guerra.
ASTIBERRI. Bilbao, 2004.

Fa uns quants anys, el guionista anglès Allan Moore, autor entre altres obres de *From Hell* i *Watchmen*, revelava en una entrevista a la revista francesa *Circus* que el Pentàgon tenia estudis que avalaven la capacitat comunicativa, i per tant publicista, del còmic. Curiosament, no hi ha constància d'un conseqüent aprofitament significatiu en la producció d'abundants i importants còmics de pedagogia bel·licista. Potser perquè la seva edició no suposa el moviment de cèntims, influències i beneficis que acompanyen les grans campanyes propagandístiques oficialistes. Potser perquè és més eficaç la propaganda encoberta de nombrosos quadernets de superherois o de tires de diaris, com va demostrar Milton Caniff amb la sèrie *Terry y los Piratas*.

En canvi, des de l'esquerra, hi ha hagut en l'àmbit internacional una tradició més activa en l'aplicació del llenguatge de les vinyetes a la pedagogia de causes socials i polítiques. En aquesta activitat ha destacat el veterà humorista mexicà Rius amb una àmplia obra que té la seva continuïtat a la col·lecció *Era Para Principiantes*, de l'editorial argentina Era, que ofereix

JOEL ANDREAS

un ampli catàleg, deficientment distribuït al nostre mercat, de biografies de pensadors, activistes i artistes progressistes, així com divulgacions de matèries diverses. *Adictos a la guerra*, de Joel Andreas, és una altra bona mostra d'aquest activisme cultural, dirigit en aquest cas a recuperar i transmetre informació i provocar reflexions sobre l'hegemonia militarista als EUA. Als quatre primers capítols del llibre l'autor descriu el procés d'inserció del

militarisme dins de l'estructura de poder d'aquell país, procés que es consolida i desenvolupa mitjançant una política expansionista i intervencionista constant. Després analitza qui són els beneficiaris d'aquesta línia política i el preu que la societat nord-americana ha de pagar. Finalitza amb la reivindicació d'una tradició antimilitarista pròpia que des de Mark Twain fins ara continua activa, malgrat la pressió política, econòmica i mediàtica en sentit contrari.